

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ГОД. III, БР. 6
ШТИП, 2018

VOL. III, NO 6
STIP, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 3, Бр. 6
Штип, 2018

Vol. 3, No 6
Stip, 2018

PALMK, VOL 3, NO 6, STIP, MACEDONIA, 2018

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калогера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сагхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenovski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. факс 201
МК-2000 Штип, Македонија

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field: UDC code	UDC 81 UDC 82 UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk Academia edu https://www.ugd.academia.edu/ PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ
	Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_ Palimpsest2
Profiles	Facebook Palimpsest / Палимпсест Twitter https://twitter.com/palimpsest22 SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest- Палимпсест

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

15 ПРЕДГОВОР

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Tole Belcev, editor of Palimpsest

ЈАЗИК / LANGUAGE

19 Gondo Bleu Gildas

COMPARAISON ET MARQUEURS COMPARATIFS EN DAN EST

Gondo Bleu Gildas

COMPARISON AND COMPARATIVE MARKERS IN DAN EAST

33 Luciana Guido Shrempf

ANALISI LINGUISTICA DI ALCUNE CARATTERISTICHE MORFOSINTATTICHE E LESSICALI DELLA COMUNICAZIONE SOCIALE IN ITALIA

Luciana Guido Shrempf

LINGUISTIC ANALYSIS OF SOME MORPHOSYNTACTIC AND LEXICAL CHARACTERISTICS OF SOCIAL COMMUNICATION IN ITALY

45 Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

DAL BILINGUISMO AL PLURILINGUISMO, DALLA MULTICULTURALITÀ ALL'INTERCULTURALITÀ. ESSERE ITALIANI IN ISTRIA

Rita Scotti Jurić, Isabella Matticchio

FROM BILINGUALISM TO PLURILINGUALISM, FROM MULTICULTURALISM TO INTERCULTURALISM. BEING ITALIAN IN ISTRIA

55 Sanja Maglov

A GENRE-BASED ANALYSIS OF VARIATION IN THE SOCIAL SCIENCE AND MECHANICAL ENGINEERING ABSTRACTS IN ENGLISH AND SERBIAN

69 Gülşen Yılmaz

KALIP SÖZLER ve “YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ” ADLI DERS KİTABINDAKİ KALIP SÖZLERİN ANLAMSAZ ve BAĞLAMSAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülşen Yılmaz

THE SEMANTIC AND CONTEXTUAL ASSESMENT OF CLICHÉ WORDS IN THE COURSE BOOK “TURKISH TEACHING SET FOR FOREIGNERS”

81 Виолета Јанушева, Христина Видевска

УПОТРЕБА НА ТОЧКАТА ВО ЗНАЦИТЕ ЗА ДИРЕКТНА РЕЧ ВО
МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Violeta Janusheva, Hristina Videvska

THE USE OF THE FULL STOP IN THE DIRECT SPEECH IN THE
MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE

93 Zoran Nikolovski

AN OVERVIEW OF LANGUAGE POLICY IN FRANCE

101 Катарина Ѓурчевска Атанасовска, Соња Китановска-Кимовска

СТИЛОТ И ПРЕВЕДУВАЊЕТО НИЗ ПРИЗМАТА НА КОГНИТИВНАТА
УЛОГА НА ПРЕВЕДУВАЧОТ КАКО ПРИМАТЕЛ НА ТЕКСТОТ ПРИ
КРЕАТИВНИОТ ПРОЦЕС

Katarina Gjurchevska Atanasovska, Sonya Kitanovska-Kimovska

TRANSLATION AND STYLE PERCEIVED THROUGH THE COGNITIVE
ROLE OF THE TRANSLATOR AS A TEXT RECEIVER DURING THE
CREATIVE PROCESS

113 Марија Кусевска

ТЕОРЕТСКИ ПРЕТПОСТАВКИ НА ДИРЕКТНОТО И ИНДИРЕКТНОТО
ИЗРАЗУВАЊЕ

Marija Kusevska

THEORETICAL PERSPECTIVES OF DIRECTNESS AND INDIRECTNESS

125 Марија Леонтик

ВИДОВИ РЕЧЕНИЦИ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ
ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

TYPES OF SENTENCES IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR
EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

137 Деспина Минова

ПРИЛОЗИТЕ ВО РОМАНОТ „ЦРНА КНИГА“ ОД ОРХАН ПАМУК И
НИВНИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО ПРЕВОДОТ НА ИЛХАМИ
ЕМИН

Despina Minova

ARTICLES IN THE NOVEL „BLACK BOOK“ BY ORHAN PAMUK AND
THEIR TRANSLATION EQUIVALENTS IN THE TRANSLATION OF ILHAMI
EMIN

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 151 Ali Lihi**
DE L'ONOMASTIQUE ET DE L'ESPACE FICTIONNALISE:
L'AFFIRMATION DE L'IDENTITE DANS L'ŒUVRE DE MOHA SOUAG
Ali Lihi
ONOMASTICS AND FICTIONALIZED SPACE:
AFFIRMATION OF IDENTITY IN THE WORK OF MOHA SOUAG
- 161 Eva Mesárová**
SCRITTORE-TRADUTTORE E CULTURA LETTERARIA EUROPEA
Eva Mesárová
WRITER-TRANSLATOR AND EUROPEAN LITERARY CULTURE
- 171 Turgay Kabak**
RİZE İLİNDE ÖLÜM ETRAFINDA GELİŞEN HALK İNANIŞLARI
Turgay Kabak
SOCIAL BELIEFS DEVELOPED AROUND DEATH IN RIZE PROVINCE
- 179 Ignac Fock**
LA FOLIE DE FLAUBERT DANS LES MÉMOIRES D'UN FOU:
CONCILIER L'AUTOBIOGRAPHIE ET LA FICTION
Ignac Fock
FLAUBERT'S MADNESS IN MEMOIRS OF A MADMAN:
RECONCILING AUTOBIOGRAPHY AND FICTION
- 195 Eva Gjorgjievska**
LE DÉVELOPPEMENT ET LA DÉGRADATION D'UN PERSONNAGE
DE PROUST: LE BARON DE CHARLUS
Eva Gjorgjievska
THE DEVELOPMENT AND THE DEGRADATION OF A PROUSTIAN
CHARACTER: THE BARON DE CHARLUS
- 209 Danijela Kostadinović**
FEATURES OF SHORT STORIES FOR CHILDREN BY MOŠA ODALOVIĆ
- 217 Neslihan Huri Yiğit**
AFYONKARAHİSAR YÖRESİ KÖY SEYİRLİK OYUNLARINDAN
"DEVECİ" OYUNU
Neslihan Huri Yiğit
A THEATRICAL VILLAGE PLAY FROM AFYONKARAHISAR REGION:
"CAMELEER PLAY"

КУЛТУРА / CULTURE

- 227 Petar Namicev, Ekaterina Namiceva**
WOOD CARVING – TRADITIONAL ART EMBEDDED IN THE
HISTORIC OBJECTS
- 241 Стојанче Костов**
КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКА АДАПТАЦИЈА –
ФОРМИ НА СЦЕНСКО-УМЕТНИЧКА ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ОРСКАТА
ТРАДИЦИЈА (КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА)
Stojance Kostov
COREOGRAPHY AND STAGE ADAPTATION -
FORMS OF STAGE PRESENTATION OF THE FOLK DANCE TRADITION
(COMPARATIVE ANALYSIS)
- 251 Маја Манчевска**
УЛОГАТА НА ФЕМИНИЗМОТ ВО БОРБАТА ЗА ПОЛИТИЧКА
ПАРТИЦИПАЦИЈА
Maja Mancevska
THE ROLE OF FEMINISM IN THE STRUGGLE FOR POLITICAL PARTICI-
PATION

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 267 Tatjana Marjanović**
FOUR SUCCESSIVE GENERATIONS OF STUDENTS AND A GRAMMAR
TEST: SHOULD WE BE ALARMED?
- 281 Марија Тодорова, Татјана Уланска**
УСВОЈУВАЊЕ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ТРЕТ ЈАЗИК КАЈ
МАКЕДОНСКИТЕ СТУДЕНТИ
Marija Todorova, Tatjana Ulanska
ACQUISITION OF SPANISH AS A THIRD LANGUAGE BY MACEDONIAN
LEARNERS

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

293 **Васил Тоциновски**

ИДЕИТЕ И ИДЕАЛИТЕ НА XIX ВЕК ВО ПРИЛЕП И ПРИЛЕПСКО

Vasil Tocinovski

THE IDEAS AND IDEALS OF THE XIX CENTURY IN PRILEP
AND THE PRILEP REGION

297 **Луси Караниколова-Чочоровска**

„ХЕРАКЛЕЈА ЛИНКЕСТИС“ ОД ВАЊА АНГЕЛОВА ИЛИ: ЗА
ДРЕВНОСТА, СТАМЕНОСТА, ЧОВЕЧНОСТА И БЕСКОНЕЧНОСТА

Lusi Karanikolova-Chochorovska

„HERACLEA LYNCESTIS“ FROM VANJA ANGELOVA OR: ABOUT AN-
CIENT HISTORY, TOUGHNESS, HUMANITY AND INFINITY

ДОДАТОК / APPENDIX

305 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ

ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS

FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Шестиот број на меѓународното научно списание „Палимпсест“ доаѓа како потврда на заложбите од уредниците на оваа научна публикација, но и на раководството и на сиот наставен кадар од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, за поставување на квалитетот на списанието во секоја смисла на едно повисоко ниво во однос на сите претходно објавени броеви. Впрочем, трудовите што се објавуваат во овој број од списанието и нивната солидна научно-истражувачка вредност го илустрираат зголемениот интерес на лингвистите, книжевните теоретичари, историчари и критичари, културолозите и методичарите на наставата од Македонија и од странство за учество во креирањето на секој нареден број. Имено, во шестиот број на „Палимпсест“ се приложени 25 научни, стручни и прегледни трудови на автори од Македонија (од Универзитетот „Гоце Делчев во Штип, од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола и од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје), но и од други земји како што се Србија, Хрватска, Словенија, Босна и Херцеговина, Словачка, Турција, Брегот на Слоновата Коска и Мароко, во петте постојани рубрики од списанието: Јазик, Книжевност, Култура, Методика на наставата и Прикази. Очигледно е дека за меѓународното научно списание „Палимпсест“, полека но сигурно, се прошируваат сферите на интерес во голем број научни кругови во разни држави од нашата планета. Во таа смисла, пријатно изненадува покажаниот огромен интерес за објавување на научни и стручни трудови во „Палимпсест“ од нашите почитувани колешки и колеги од африканскиот научен круг.

Од друга страна, преку интересот на странските истражувачи за нашето списание, на индиректен начин и Филолошкиот факултет од Штип ја продлабочува и ја проширува научната соработка со поголем број странски универзитети што е во духот на современото високо образование во светски рамки. Во таа смисла, со задоволство можеме да констатираме дека меѓународното научно списание „Палимпсест“ дава значаен прилог во развојот и растежот на нашиот Факултет на меѓународно ниво.

Нема сомнение дека ова наше меѓународно научно списание и натаму ќе се развива по нагорна линија со што ќе нуди значаен придонес во унапредувањето и афирмирањето на македонската, но и на светската модерна научно-истражувачка работа од областите лингвистика, наука за книжевноста, методика на наставата и културологија. Упорноста и ентузијазмот на големиот број учесници од 17 земји во светот коишто се вклучени во креирањето на секој број од „Палимпсест“ претставуваат солидна основа за нашата верба во брзиот растеж на квалитетот на оваа меѓународна научна публикација. Со таква верба и ви ги нудиме за читање трудовите од шестиот број на „Палимпсест“.

Толе Белчев, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

The sixth issue of the international scientific journal “Palimpsest” is not only a confirmation of the efforts of the editors of this scientific publication, but also of the management and the academic staff of the Faculty of Philology at Goce Delcev University - Stip for raising the journal’s quality in every sense to a higher level in relation to all previously published issues. In fact, the papers published in this issue and their solid scientific and research value illustrate the growing interest of linguists, literary theorists, historians and critics, cultural scientists and teaching methodologists from Macedonia and abroad for participating in the creation of each upcoming issue. Namely, the sixth issue of “Palimpsest” contains 25 research, theoretical and review papers by authors not only from Macedonia (from Goce Delcev University in Stip, St. Kliment Ohridski University in Bitola, and St. Cyril and Methodius University in Skopje), but also from other countries such as Serbia, Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Slovakia, Turkey, Ivory Coast and Morocco, in the five permanent sections of the journal: Language, Literature, Culture, Teaching Methodology and Book Reviews. It is obvious that the international scientific journal “Palimpsest” slowly but surely expands its areas of interest in many scientific circles in many countries worldwide. In that sense, it is a pleasant surprise that there is great interest in publishing research and theoretical papers in our journal by our respected colleagues from the African scientific circles.

On the other hand, through the interest of foreign researchers the Faculty of Philology in Stip indirectly deepens and extends the scientific cooperation with a number of foreign universities, which is in the spirit of contemporary higher education worldwide. In that sense, we can gladly state that the international scientific journal “Palimpsest” gives a significant contribution to the development and growth of our Faculty internationally.

There is no doubt that this international scientific journal will continue to develop in an upward direction, which will offer significant contribution to the promotion and affirmation of the Macedonian as well as the world’s modern scientific and research work in the fields of linguistics, literary theory, teaching methodology and culture. The persistence and enthusiasm of the large number of participants from 17 countries in the world involved in the creation of every issue of “Palimpsest” provide a solid basis for our belief in the rapid growth of the quality of this international scientific publication. With such faith, we invite you to read the papers in the sixth issue of “Palimpsest”.

Tole Belcev, editor of “Palimpsest”

СТИЛОТ И ПРЕВЕДУВАЊЕТО НИЗ ПРИЗМАТА НА КОГНИТИВНАТА УЛОГА НА ПРЕВЕДУВАЧОТ КАКО ПРИМАТЕЛ НА ТЕКСТОТ ПРИ КРЕАТИВНИОТ ПРОЦЕС

Катарина Ѓурчевска Атанасовска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Република Македонија
katarina.gjurcevska@gmail.com

Соња Китановска-Кимовска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Република Македонија
sonjakitanovska@flf.ukim.edu.mk

Апстракт: Во овој труд се третира комплексната природа на врската помеѓу стилот и преведувањето. Имајќи го предвид фактот дека оваа тема е сосема малку истражувана, целта на трудот е да се потенцира важноста на когнитивната улога на преведувачот како примател на текстот при креативниот процес кој подразбира преведување на книжевни текстови. Преку споредбена анализа на преведени литературни текстови од англиски на македонски јазик, се акцентира перспективата и важноста на примателот на текстот (преведувачот) при восприемањето на стилскиот ефект од оригиналот и при начинот на кој тој се пренесува или се менува во преводот, што влијае врз квалитетот на преводот генерално. Ваквиот пристап кон преведувањето ја акцентира улогата на преведувачот како читател во текот на креативниот процес, а поттикнува и други прашања како што се стилот на самиот превод како одраз на изборите на преведувачот и неговиот стилски ефект врз преостанатите читатели.

Клучни зборови: *стил, преведување, оригинал, преведувач, когнитивна улога, стилски ефект.*

Вовед

Лич и Шорт го дефинираат стилот како „начин на кој јазикот се користи во даден контекст од страна на некој поединец со одредена цел“ (Leech and Short, 1981, стр. 10) и „тој се однесува на оние избори кои повеќе го одразуваат *начинот* отколку *суштината*, *изразот* отколку *содржината*“. (Leech and Short, 1981, стр. 15). Во контекст на стилот на литературните дела, авторот свесно и мотивирано се одлучува да избере одредени јазични обележја во зависност од значењето или функцијата која сака да ја постигне. На тој начин „создава слика за реалноста која сака да му ја прикаже на читателот преку јазичните средства кои ги избира и обезбедува своевиден стилски и литературен ефект“. (Leech and Short, 1981, стр. 32). Според Лич и Шорт, стилот во едно литературно дело се согледува како однос меѓу

јазичната форма и литературната функција или естетскиот ефект. (Leech and Short, 1981).¹

Со оглед на тоа дека литературните текстови се класифицирани како *текстови ориентирани кон формата* (Reiss, 2000, стр. 25) во кои „формата на текстот значи, всушност, како се изразува авторот наспрема содржината, која значи што кажува тој“ (Reiss, 2000, стр. 31) и дека во нив авторот свесно користи формални јазични елементи за специфичен естетски ефект кој е контекстуално препознатлив и уникатен (Reiss, 2000, стр. 32), преведувањето на вакви тестови бара специфичен методолошки пристап кој подразбира репродуцирање на стилскиот ефект преку аналогни форми на изразот во самиот превод со цел да се постигне сличен естетски ефект и во преводот (Reiss, 2000, стр. 32). Литературниот превод „треба да ја одрази креативната интерпретација на текстот-извор“ (Basnett, 2002, стр. 83) и од сите видови превод тој е најспецифичен, бидејќи овозможува читателот доследно да биде дел од креативниот процес преку преведување култури што во преден план го става начинот на кој се изразуваат содржините, а не самите содржини. (Landers, 2001, стр. 4).

Имајќи го предвид фактот дека стилот е од исклучително значење за литературниот превод, нивната врска е мошне комплексна и може да се разгледува од повеќе аспекти. Освен традиционалните пристапи кои подразбираат фокусирање и анализа на типичните стилски обележја на изворниот текст, може да се истражуваат и типичните стилски обележја на целиот текст и да се дискутира за тоа колку тие соодветствуваат на стилскиот впечаток од оригиналот преку согледување на важноста на когнитивната улога на преведувачот како примател на текстот при креативниот процес кој подразбира преведување на книжевни текстови. Целта на овој труд е преку споредбена анализа на преведени литературни текстови од англиски на македонски јазик да се акцентира важноста на улогата на преведувачот како примател на текстот при восприемањето на стилскиот

¹ Во однос на тоа како да се одреди стилот на едено текст, Лич и Шорт (1981) објаснуваат дека стилот се разгледува како „концепт во функција на *фреквентноста (frequency)* и *истакнувањето (prominence)*. За да се одреди што е карактеристично за стилот на одреден текст, треба да се разгледа зачестеноста на обележјата кои тој текст ги има наспрема еквивалентните фигури кои се сметаат за „очекувани“ во јазикот со кој станува збор. Во тој случај, стилот се мери преку поголема или помала зачестеност во текстот, т.е. преку груба претстава за зачестеноста на одредено обележје во текстот поткрепена со примери“. (Leech and Short, 1981, стр. 43). Оние јазични особености кои се фреквентни во текстот интуитивно го привлекуваат вниманието на читателот кој на тој начин станува свесен дека одредени јазични средства се потенцирани и истакнати во самиот текст преку нивната честа употреба и тоа е основата на субјективната процена на читателот за стилот. (Leech and Short, 1981, стр. 48). Во врска со тоа како да се одреди стилот зборуваат и Кристал и Дејви (Crystal & Davy, 1969) според кои за да се одреди стилот „неопходно е да се идентификуваат јазичните особености за кои интуитивно се чувствува дека се стилски значајни. За стилски значајни ќе се сметаат оние особености кои 1) се јавуваат почесто во одредена варијанта од јазикот како целина и 2) се среќаваат поретко во другите варијанти од јазикот“. (Crystal & Davy, 1969, стр. 12). Тие го користат терминот *зачестеност* за да ја одредат стилската релевантност на одредени јазични особености во кои се јавува таа.

ефект од оригиналот и при начинот на кој тој се пренесува или се менува во преводот, што влијае врз квалитетот на преводот генерално.

Стилот и преведувањето

И покрај тоа што досегашните согледувања укажуваат на фактот дека стилот и преведувањето се неминовно и нераскинливо поврзани, оваа релација многу ретко е детално истражувана во транслатологијата. Многу теоретичари во областа на преведувањето површно се осврнуваат на стилот или сосема го изоставаат, а само кај мал дел од нив се забележува поголема систематичност во поглед на изучувањето на поврзаноста на стилот и преведувањето.² Тоа изненадува, бидејќи како што забележува Боаз Беиер „стилот е битен дел од литературниот текст и е основен за начинот на кој ги разбираме и ги интерпретираме текстовите“. (Voase-Beier, 2006, стр. 1). Следствено, стилот како составен дел од оригиналот има своја рефлексивност врз преводот.

Традиционалните пристапи кон стилот укажуваат на тоа дека „преведувачот треба да внимава на стилот во смисла на она што е уникатно за текстот и за зборовите во него, да биде свесен за шемите во текстот и да внимава на неговата функција и на тоа како се рефлектираат сите аспекти и карактеристики во него“. (Voase-Beier, 2006, стр. 2); релацијата превод-стил најчесто се разгледува низ призмата на типичните обележја на текстот-извор (Pekkanen, 2007) и изборот на преведувачот во најголем број случаи е потчинет на „изборите од текстот-извор кои ги направил авторот“. (Malmkjær, 2004).

Овие согледувања неминовно фрлаат светлина и на еден поинаков аспект на врската помеѓу стилот и преведувањето, која се согледува и преку стилот во самиот превод кој е резултат на изборите на преведувачот од повеќето алтернативи кои му се на располагање во рамките на целниот јазик; тоа се случува како резултат на неговата когнитивна улога како примател на текстот при восприаемањето на стилскиот ефект од оригиналот; таа влијае на начинот на кој тој се пренесува или се менува во преводот што, пак, се одразува врз квалитетот на преводот воопшто. Ваквиот пристап кон преведувањето ја акцентира клучната улогата на преведувачот како читател во текот на креативниот процес, кој треба да биде во можност да ја согледа стилската димензија на оригиналот и потоа соодветно да ја репродуцира во преводот создавајќи сличен стилски впечаток. Од тоа зависи и квалитетот на преводот.

Во контекст на важноста на когнитивната улога на преведувачот како читател при восприаемањето на стилскиот ефект од оригиналот и неговото пренесување во преводот, стилот, освен што може да се разгледува како збир од типичните обележја на текстот-извор, тој може да се третира и како 1) збир од типичните обележја на текстот-цел и 2) збир од типичните обележја на самиот процес на преведување дефинирани или преку различни ситуациони и

² За повеќе информации во врска со конкретни истражувања во однос на поврзаноста на стилот и преведувањето види: Ѓурчевска, 2010; Ѓурчевска Атанасовска, 2015; Китановска-Кимовска, 2013.

методолошки аспекти или преку споредба на текстот-извор и текстот-цел за да се констатираат стратегиите на преведувачот. (Pekkanen, 2007, стр. 2). Според Боаз-Беиер, при процесот на пресоздавање на оригиналниот текст, преведувачот прави одреден избор од понудени алтернативи, а поимот за она што е стил влијае не само врз она што преведувачот го прави туку и како критиката ќе го вреднува тоа. (Boase-Beier, 2006, стр. 1). Следствено, таа се фокусира на 1) стилот на текстот-извор и неговите ефекти врз читателот (и преведувачот), 2) стилот на текстот-цел како одраз на изборите кои ги прави неговиот автор (преведувачот) и 3) стилот на текстот-цел и неговиот ефект врз читателите. (Boase-Beier, 2006, стр. 5). Она што таа го потенцира се точките 1 и 2, т.е. како се перципира стилот на текстот-извор и како тој ефект се пренесува или се менува и до кој степен може да се задржи во преводот. (Boase-Beier, 2006, стр. 5). Тоа значи дека таа става акцент на перспективата на примателот на текстот кој преку стилот создава слика за оригиналот и – бидејќи во овој случај тој е и преведувач – како го пренесува тоа во преводот. На овој начин се потенцира улогата на читателот во восприемањето на текстот од која „зависи како тој ќе го доживее ефектот кој го има оригиналот и како тоа ќе го пренесе во преводот“. (Boase-Beier, 2006, стр. 6).

Методологија и корпус

Со цел да се потенцира когнитивната улога на преведувачот како примател на текстот при восприемањето на стилскиот ефект од оригиналот и при начинот на кој тој се пренесува или се менува во преводот, направена е споредбена анализа на преведени литературни текстови од англиски на македонски јазик. Анализата ја покажува важноста на перспективата и улогата на преведувачот како примател на текстот, од чија способност да проникне во стилската димензија на оригиналот и соодветно да ја пренесе во преводот зависи и успешноста и квалитетот на преводот. Ваквот пристап во однос на врската помеѓу стилот и преведувањето во централна позиција го става примателот на текстот како главен двигател во текот на креативниот процес.

Корпусот од кој се црпи примерите се состои од две збирки раскази: „**Најубавата жена во градот**“ од Чарлс Буковски (Bukowski, 2008) и „**За што зборуваме кога зборуваме за љубовта**“ од Рејмонд Карвер (Carver, 2009), како и нивните преводи на македонски јазик (Буковски, 2009; Карвер, 1990). Оригиналите изобилуваат со експресивна лексика (сленг, фразеолошки изрази, вулгаризми и табу зборови и изрази, пејоративи, дисфемизми, деминутиви, хипокористици, извици) која претставува нивна стилска карактеристика. Во согласност со методологијата која се користи за преведување текстови ориентирани кон формата, преведувачот мора да биде свесен за стилските обележја на оригиналот и соодветно да ги пренесе во преводот со *аналогни по форма* преводни еквиваленти кои треба да продуцираат сличен стилски ефект во преводот доколку сака да постигне оптимален квалитет (Reiss, 2000). Анализата има за цел да ги спореди македонските преводни еквиваленти за експресивната лексика од двата оригинали во однос на тоа кој од двата преводи е поуспешен при репродуцирањето на стилскиот ефект од оригиналот и на тој начин да ја

покаже важноста на когнитивната улога на примателот на текстот во процесот на преведување.

За таа цел анализирани се 252 примери од различни видови на експресивна лексика од оригиналите и потоа тие се споредени со нивните преводи на македонски јазик. Анализата нуди информации во однос на стилската соодветност/несоодветност на преводните еквиваленти во рамките на преведувачкиот метод кој се користи за преведување текстови ориентирани кон формата;³ истражувањето е фокусирано на тоа во колкава мера секој од преведувачите успеал да понуди успешни преводни решенија за експресивите од оригиналите, обезбедувајќи ист или барем сличен стилски ефект на македонски јазик. Преку ваквата анализа, која квалитативно и квантитативно покажува кој од преводите е поуспешен во однос на пренесувањето на стилскиот ефект од оригиналот, се согледува кој од преведувачите посериозно му пристапил и поинтензивно се вклучил во процесот на восприамањето на стилот на оригиналот, што овозможува поуспешен и поквалитетен превод. Ова ја потенцира важноста на когнитивната димензија на примателот на текстот која, доколку изостане или го нема потребниот интензитет, го намалува квалитетот на преводот.

Резултати и дискусија

Резултатите од анализата покажуваат дека во преводот на книгата „Најубавата жена во градот“ од Чарлс Буковски (Превод 1), од вкупно 150 анализирани примери на преведени експресиви од оригиналот, 115 преводни еквиваленти се оценети како стилски соодветни преводни решенија кои се во согласност со преведувачкиот метод кој се користи за литературни текстови и кој подразбира наоѓање аналогни по форма преводни решенија кои продуцираат сличен стилски и естетски ефект кај читателот. Тоа значи дека во 76,7 % од анализираниите примери преведувачот, кој во случајов е пред сè примател на текстот, успеал соодветно да проникне во стилската димензија од оригиналот и успешно да ја пренесе во текстот-цел. Во преостанатите 35 анализирани примери (23,3 %), преводните решенија се оценети како недоволно стилски ефектни и помалку успешни во однос на репродуцирањето на ефектот од оригиналот.

На пример, зборовите *cop* и *heat* (Bukowski, 2008, стр. 42) се сленг-изрази за *полицаец* или *полиција* соодветно (TFDТО).⁴ Зборот *cop* преведувачот го преведува со зборот *цајкани* (Буковски, 2009, стр. 47) кој се користи како сленг-израз за *полиција* на македонски и го има потребниот стилски колорит и создава слични асоцијации кај читателот. Мошне интересен е преводот на зборот *heat*. Сакајќи во истиот контекст да избегне повторување на зборот *цајкани* и на тој начин изразот да го направи подинамичен и побогат, преведувачот нашол одлично решение, преведувајќи ја именката *heat* со глаголот *згусту* (Bukowski, 2008, стр. 42) кој има преносно

³ За подетални информации околу преведувачката методологија за различните видови текстови види: Reiss, 2000.

⁴ The Free Dictionary and Thesaurus Online.

и разговорно значење *станува тешко/напнато (откако ќе дојде полицијата)* и одговара во контекстот. Преводното решение во овој случај е прилично слободно, но најважно е дека ја има потребната разговорна нијанса со која го репродуцира потребниот впечаток.

Уште еден пример кој е анализиран е изразот *to hit it hot* (Bukowski, 2008, стр. 86). Според CDO,⁵ зборот *hot* има многу значења од кои значителен број се со нијанси на сленг. Едно од тие сленговски значења на *hot* е и *има, поседува или се карактеризира со последователни и многубројни успеси*. Во контекст на игрите на среќа, каков што е контекстот во конкретниот пример, *hot* го има токму тоа значење. Преведувачот ја доловил потребната нијанса на разговорност и изразот *to hit it hot* го превел со изразот *кари* (Буковски, 2009, стр. 97) кој во македонскиот го има значењето *заработи, добие нешто*.

Изразот *god damn it* (Bukowski, 2008, стр. 117) се користи како пцост во случаи кога говорникот е вознемирен или разочаран (OALD).⁶ Во преводот, преведувачот го употребува изразот *да му се сневиди* (Буковски, 2009, стр. 126) кој, исто така, функционира како пцост на македонски јазик и се употребува во неформални контексти како израз на *разочарување, лутина, гнев* и слично.

Од друга страна, во преводот на книгата „*За што зборуваме кога зборуваме за љубовта*“ од Рејмонд Карвер (Превод 2) се забележува поинаква ситуација. Имено, од вкупно 102 анализирани примери на преведени експресиви од оригиналот, само 37 преводни еквиваленти се оценети како стилски соодветни преводни решенија кои се во согласност со преведувачкиот метод кој се користи за текстови ориентирани кон формата. Тоа значи дека само во 36,3 % од анализираниите примери преведувачот успеал соодветно да проникне во стилската димензија од оригиналот и успешно да ја пренесе во текстот-цел. Во поголемиот број примери, поточно во 65 анализирани примери (63,7 %), преведните решенија се оценети како недоволно стилски ефектни и помалку успешни во однос на репродуцирањето на ефектот од оригиналот.

На пример, идиоматскиот израз *before you know it* (Carver, 2009, стр. 117) има значење *многу брзо/скоро* (OALD). Анализата покажува дека преведувачот буквално го превел изразот со *пред да го знаеме тоа* (Карвер, 1990, стр. 127), превидувајќи ја неговата сликовитост, па преводот звучи круто и неприродно. Посоодветен би бил израз кој почесто се употребува со значење *брзо* и кој читателот би го препознал како таков за да се постигне максимален стилски ефект како, на пример изразот *додека да трепнеш*, кој е поразговорен и поекспресивен, а и редовно се користи во македонскиот јазик со такво значење.

Според речниците OALD и MWALD,⁷ изразот *hell*, освен основното значење *некол*, често се користи како пцост во ситуации на *вознемиреност*,

⁵ Cambridge Dictionaries Online.

⁶ Oxford Advanced Learner's Dictionary.

⁷ Merriam-Webster Advanced Learner's Dictionary.

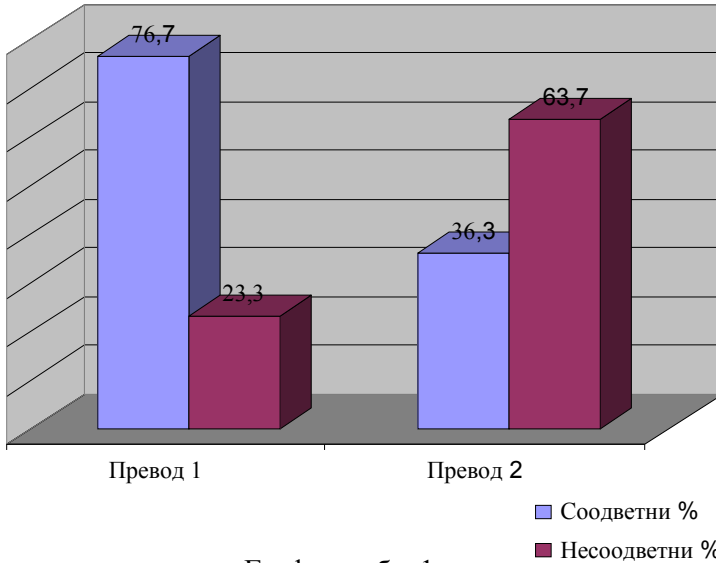
изнервираност, изненаденост или потенцирање на нешто. Изразот има вулгарна конотација. Оттаму е и изразот *go to hell* (Carver, 2009, стр. 70), кој се користи токму во вакви ситуации. Во преводот е употребен изразот *оди по ѓаволите* (Карвер, 1990, стр. 76) кој звучи круто и донекаде формално; изразот се употребува во македонскиот разговорен јазик според моделот од англискиот, но сепак контекстот бара повулгарни и понавредливи решенија кои би биле посоодветни и поефектни во овој контекст како, на пример, *нека се гони, нека се носи, кој го шиша/врти/ебе* и други.

Според OALD, зборот *ass* е вулгаризам кој се однесува на *оној дел од телото на кој се седи, т.е. задникот*. Во оригиналот, овој збор е употребен како дел од изразот *to be on somebody's ass* кој има вулгарно и навредливо значење *вознемирува некого одбивајќи да го/ја остави на мира*. Во преводот, изразот *there was no boss to get on your ass* (Carver, 2009, стр. 48) преведувачот го преведува со *каде што газдата не ти беше зад газот* (Карвер, 1990, стр. 52) што на македонски не се употребува во таков контекст и со такво значење. Има изрази кои почесто се употребуваат во разговорниот јазик со истото значење, од кои некои ја имаат потребната доза на неформалност како, на пример, *стои некому над глава, дише некому во врат, досаѓа, замара, гњави, дави*, и сите овие би биле стилски посоодветни преводни решенија отколку она што е дадено во преводот.

Резултатите од анализата во однос на процентуалната застапаност на соодветните и несоодветните преводни решенија во Преводот 1 и Преводот 2 се прикажани во табелата бр. 1 и графиконот бр. 1 дадени подолу.

	Број на анализирани примери	Соодветни решенија	%	Несоодветни решенија	%
Превод 1	150	115	76,7%	35	23,3%
Превод 2	102	37	36,3%	65	63,7%

Табела бр. 1

Графикон бр. 1

Имајќи ги предвид сознанијата за врската помеѓу стилот и преведувањето, аспектот на когнитивната улога на примателот на текстот во текот на процесот на преведување литературни текстови, како и преведувачката методологија која се користи за нив, високата процентуална застапеност на соодветните наспрема несоодветните преводни решенија во Преводот 1 укажува на тоа дека преведувачот во овој случај покажува поголема и посериозна способност за согледување на стилската димензија на оригиналот како и за нејзино соодветно репродуцирање во преводот. Тоа значи дека во овој случај неговата когнитивна улога повеќе доаѓа до израз и го има потребниот интензитет. Тоа е особено важно, бидејќи понатаму тоа влијае врз општиот впечаток за преводот кај преостанатите читатели. Ова се поткрепува со фактот што во Преводот 1 јазичниот израз кој се употребува соодветствува со профилот на ликовите и говорните ситуации, т.е. со екстралингвистичкиот контекст во кој тие се јавуваат. Забележлива е употребата на преводни репенија кои придонесуваат за впечатокот што треба да го добие читателот за делото воопшто. Токму поради тоа што преведувачот во овој случај успеал да проникне во стилската димензија на оригиналот, преводните решенија ги избира во согласност со тоа, а преводот звучи природно и читателот го разбира со леснотија. Поголемата стилска соодветност помеѓу оригиналот и преводот позитивно се одразува врз квалитетот на преводот воопшто, што значи дека таа е исто пропорционална со улогата на примателот на текстот, кој во овој случај е и преведувач, во целокупниот креативен процес.

Од друга страна, малата процентуална застапеност на соодветните наспрема несоодветните преводни решенија во Преводот 2 имплицира дека преведувачот во овој случај покажува помала способност за стилско спознавање на оригиналот како и за негово соодветно пренесување во

преводот. Тоа значи дека неговата когнитивна перспектива не е на соодветно ниво и го нема потребниот интензитет, што на некој начин него го изостава од креативниот процес и негативно се одразува врз целокупниот впечаток за преводот. Тоа се покрепува со фактот што во Преводот 2 видлива е недоволната употреба на експресивите, што резултира со своевидна дискрепанција помеѓу профилот на ликовите и јазичниот израз кој го користат, па самиот текст и дијалозите во преводот звучат неприродно. Во овој случај, преведувачот не ги избира преводните решенија во согласност со потребниот преведувачки метод и не успева до крај кај читателите да го предизвика соодветниот стилски впечаток. Ваквата значителна стилска несоодветност помеѓу преводот и оригиналот негативно влијае врз квалитетот на преводот, што значи дека таа е обратнопропорционална со улогата на примателот на текстот во креативниот процес.

Овие сознанија за важноста и значењето на когнитивната улога на примателот на текстот во процесот на преведување, поттикнуваат и други прашања како што е стилот на самиот превод како одраз на изборите на преведувачот разгледуван независно од изборите на авторот на оригиналот. Анализата покажува дека и двајцата преведувачи на располагање имале повеќе алтернативи во македонскиот јазик од кои можеле да одберат преводни решенија. Успехот директно зависи од нивната можност во јазикот-цел да ги пронајдат оние опции кои се оптимални во дадениот контекст. Тоа нуди интересни можности за истражување како, на пример, споредбени проучувања на два различни преводи на ист текст од стилистички аспект, дискусии за соодветноста на конкретни преводни решенија со понуда на поуспешни алтернативи во рамките на јазикот-цел, преводни критики и други истражувања во таа насока кои може да имаат практична и едукативна димензија.

Уште едно прашање кое индиректно се наметнува како резултат на оваа анализа е прашањето за врската помеѓу стилот и преводот од аспект на стилот на текстот-цел и неговиот ефект врз читателите. Анализата покажува дека ефектот кој преводот ќе го има врз читателите исклучително зависи од интензитетот на когнитивната улога на преведувачот во процесот. Нивниот впечаток за преводот зависи од тоа како преведувачот го разбрал оригиналот и дали и колку успеал да го пресоздаде на јазикот-цел, што уште еднаш ја потврдува важноста на когнитивната перспектива на преведувачот кој на некој начин го создава впечатокот за преводот кај преостанатите читатели.

Заклучок

Стилот е многу важен аспект на литературното дело и тој во него се согледува низ односот меѓу јазичната форма и литературната функција или естетскиот ефект. Сите јазични избори имаат значење и стилски белег и создаваат одреден впечаток врз читателот. Секако дека еден ваков клучен аспект на оригиналот како што е стилот ќе се одрази врз преводот и врз процесот на неговото создавање. Преку стилот се согледува на кој начин се манифестира значењето на текстот. Стилот ја потенцира уметничката

уникатност на текстот и неговата естетска есенција. Тоа практично значи дека преведувачот, пред сè, се занимава со „пресоздавање“ стил.

Согледувањата во однос на стилот и преведувањето кои се третираат во овој труд нудат специфичен стилистички пристап кон преведувањето кој подразбира когнитивни постулати кои во процесот на восприемање на текстот (а со тоа и на стилот) го инволвираат и потенцираат примателот на текстот (кој понекогаш е и преведувач) и кој на тој начин станува дел од целокупниот креативен процес. Стилот како избор на јазични средства и особености во еден текст пренесува и истовремено создава когнитивна состојба. Од способноста на преведувачот како примател на текстот да ја согледа и да проникне во таа когнитивна состојба директно зависи квалитетот на преводот, па оттука може да се заклучи дека овој аспект на врската помеѓу стилот и преводот е круцијален.

Ваквите согледувања отвораат и други практични дилеми, како што се концепцијата за стилот на самиот превод како одраз на изборите на преведувачот разгледуван независно од изборите на авторот на оригиналот. Соодветниот избор од алтернативите кои ги нуди целниот јазик зависи од тоа колку е силна неговата вклученост во спознавањето на стилот на оригиналот. Исто така, когнитивната моќ на преведувачот при восприемањето на стилот на оригиналот влијае врз ефектот кој преводот ќе го има врз преостанатите читатели. Ваквите сознанија поттикнуваат интересни истражувања во оваа, за сега, малку истражувана област, што е плодна почва за понатамошни студии кои би можеле да имаат важна практична и образовна цел.

Библиографија

Единици на латиница

1. Baker, M. (2000). *Towards a Methodology for Investigating the Style of a Literary Translator*. In Target 12:2. Amsterdam: John Benjamins, B.V. pp. 241-266.
2. Bassnett, S. (2002) (third edition). *Translation Studies*. London & New York: Routledge.
3. Boase-Beier, J. (2006). *Stylistic Approaches to Translation*. Manchester & Kinderhook: St. Jerome Publishing
4. Bukowski, Ch. (2008). *The Most Beautiful Woman in Town and Other Stories*. London: Virgin Books Ltd
5. Carver, R. (2009). *What We Talk About When We Talk About Love*. London: Vintage Books
6. Cary, E. & Jumpelt, R. W. (eds.) (1963). *Quality in Translation*. In *Proceedings of the IIIrd Congress of the International Federation of Translators (FIT)*, Bad Godesberg 1959. Oxford, London, New York & Paris: Pergamon Press.
7. Cook, G. (1994). *Discourse and Literature*. Oxford: Oxford University Press.
8. Crystal, D & Davy, D. (1969). *Investigating English Style*. London: Longman Group Limited.
9. Fowler, R. (1977). *Linguistics and the Novel*. London: Methuen.
10. Kumar Das, B. (2005). *A Handbook of Translation Studies*. Delhi: Nice Printing Press.
11. Landers, C. E. (2001). *Literary Translation: A Practical Guide*. GB: Cromwell Press Ltd.
12. Leech, N. G. & Short, H. M. (1981). *Style in Fiction. A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. London & New York: Longman.

13. Malmkjær, K. (2004). *Translational Stylistics: Dulcken's translations of Hans Christian Andersen*. In *Language and Literature*, vol.13 (1): 13-24. London & New Delhi.
14. Pekkanen, H. (2007). *The Duet of The Author and the Translator: Looking at Style through Shifts in Literary Translation*. In *New Voices in Translation Studies 3*. IATIS, pp. 1-18.
15. Reiss, K. (2000). *Translation Criticism – the Potentials and Limitations. Categories and Criteria for Translation Quality Assessment* (translated by Erroll F. Rhodes). Manchester & New York St. Jerome Publishing & American Bible Society.

Единици на кирилица

1. Буковски, Ч. (2009). *Најубавата жена во градот и други раскази*. Скопје: Икона
2. Ѓурчевска, К. (2010). *Јазикот на англискиот оригинал и македонскиот превод на Даблинци од Џојс*. (магистерски труд). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“.
3. Ѓурчевска Атанасовска, К. (2015). *Преведување експресивна лексика: проблеми и предизвици – врз примери на книжевни преводи од англиски на македонски јазик* (докторска дисертација). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“.
4. Карвер, Р. (1990). *За што зборуваме кога зборуваме за љубовта*. Скопје, Култура
5. Китановска-Кимовска, С. (2013). *Преведување стил: врз примери од англиската книжевност на македонски јазик* (докторска дисертација). Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“.
6. Конески, Б. (1993). *Очудување. Во Светот на песната и легендата: есеи и прилози*. Скопје: Гоце Делчев.
7. Минова-Ѓуркова, Љ. (2003). *Стилистика*. Скопје: Магор.
8. Михајловски, Д. (2007). *Под Вавилон: задачата на преведувачот*. Скопје: Каприкорнус.

Katarina Gjurgevska Atanasovska

University “Ss. Cyril and Methodius”, Republic of Macedonia

Sonya Kitanovska-Kimovska

University “Ss. Cyril and Methodius”, Republic of Macedonia

Translation and Style Perceived Through the Cognitive Role of the Translator as a Text Receiver during the Creative Process

Abstract: This paper deals with the complexity of the relationship between translation and style. Bearing in mind that this topic has not been very much systematically researched so far, the aim of the paper is to emphasise the importance of the cognitive role of the translator, who acts as a text receiver throughout the creative process of translating literary texts. The comparative analysis of translated literary texts from English into Macedonian accentuates the role and the significance of the text receiver (or the translator in this particular case) related to the perception of the stylistic dimension of the original text and to the way in which it is kept or lost in the translation, which affects its quality in general. This approach brings to the fore the translator's role as a reader during the creative process and additionally tackles other issues like the style of the translation itself as a reflection of translator's choices and its stylistic effect and impressions on other readers.

Keywords: *style, translation, original, translator, cognitive role, stylistic effect.*

ГОД. III
БР. 6

ПАЛІМПСЕСТ

РАЛІМРСЕСТ

VOL. III
NO 6